

Conference Reports

DOI: <https://doi.org/10.62779/puls.10.2025.61699>

Nätverksmöte för nordiska folkmusikarkiv

*Fróðskaparsetur Føroya, Torshavn,
17–18 september 2025*

KARIN STRAND

ORCID: [https://orcid.org/
my-orcid?orcid=0009-0007-2077-3237](https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0007-2077-3237)

Årets nätverksmöte för nordiska folkmusikarkiv med forskningsinriktning (NOFF) gick av stapeln på Färöarna, i regi av universitetets fakultet för språk och litteratur (*Føroyamálsdeildin*) som också förvaltar landets folkminnesarkiv alltsedan universitetets grundande för 60 år sedan. NOFF samlar arkiv och institutioner från hela Norden och värdskapet roterar mellan länderna. Antalet deltagare liksom representationen från de olika arkiven varierar från möte till möte, inte minst beroende på rådande ekonomi vid de olika institutionerna. Vid årets träff medverkade, förutom värdarna, representanter från Island (Árni Magnússon-institutet för isländska studier/*Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum*), Norge (Nasjonalbiblioteket, Norges Musikkhøgskole samt universitetet i Bergen), Finland (Finlands svenska folkmusikinstitut vid SLS) och Sverige (Smålands Musikarkiv och Svenskt visarkiv). För vissa programpunkter svarade dessutom lokala folkmusikforskare och utövare.

Första dagens möte hölls i Føroyamálsdeildins egen byggnad, inledningsvis med både talade och sjungna presentationer av färöiska musiktraditioner. Folksångaren Kári Sverrisson berättade om sitt arbete med att dokumentera färöisk musiktradition – däribland kväden (på färöiska), ballader (på danska) och tåttur (nidvisor). Språk- och litteraturstudenten Nansý Sunadóttir, tillika poet, presenterade sin forskning utifrån *Karlamagnusar kvæði*, en sångcykel om kejsaren Karl den store, där hon undersökt "bro-mance" i Runsivlas kväde. Organisten Jens Hansen

Jensen berättade om traditionen att sjunga kinglypsalmer i byn Tjørnuvík på ön Streymøys nordsida.

Efter dessa nedslag i den färöiska folkkulturen följde lägesrapporter från några av de tillresta arkiven, bland annat en presentation av Nasjonalbibliotekets utgivningssatsningar i samband med 200-årsjubileet av norsk utvandring. Därefter berättade musiketnolog Dan Lundberg, som också är generaldirektör för Statens musikkverk, om Karl Tiréns samling av samiska jojkar som i år blivit utnämnt till världsminne av UNESCO. Unni Løvlid, folksångerska och kursansvarig för folkmusiklinjen på Norges Musikkhøgskole, höll ett föredrag om gravfärdssånger från barndomstrakterna Nordfjord. Johanna Björkholm, institutionsledare för Finlands Svenska Folkmusikinstitut, berättade om den pågående utgivningen av medeltida ballader i Finlands svenskbygder. Avslutningsvis gav Gunnar Restorff, ordförande för Landsföreningen för färöisk dans, en livfull orientering om den färöiska dansen och dess olika element: text, musik och kroppsligt uttryck.

Dag två inleddes med en gemensam exkursion till den närliggande byn Kirkjubøur som under medeltiden var landets biskopssäte och idag räknas som landets viktigaste historiska ort. En lokal guide, bybo i sjuttonde (!) generationen, berättade platsens historier från både släktsägnernas och arkeologins horisont – perspektiv som stundom krockar på underhållande och tankeväckande sätt. Eftermiddagen veks åt ytterligare lägesrapporter från arkiven, det kanske viktigaste inslaget i dessa nätverksträffar. Att mötas "på riktigt", på varandras arbetsplatser, utgör ett svårslaget forum för att utbyta erfarenheter om såväl arkivvardag som storslagna projekt, och diskutera de olika utmaningar som kulturarvsinstitutionerna står inför. Att också få en glimt av värdlandet, denna gång den fascinerande ögruppen Färöarna, är förstås en underbar bonus! ■

The 2nd Conference of the ICTMD Nordic-Baltic network

Cultural Self-Determination: Construction and
Representation of Music and Dance Practices in
Public Domain Performances

*Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, Riga,
Lettland 26–29 maj 2025*

[https://www.jvlma.lv/en/research/conferences-1/
the-2nd-conference-of-the-ictmd-nordic-baltic-network](https://www.jvlma.lv/en/research/conferences-1/the-2nd-conference-of-the-ictmd-nordic-baltic-network)

KRISTIN JONZON

<https://orcid.org/0000-0002-4652-0357>

Den första konferensen för det nya nordisk-baltiska nätverket inom ICTMD ägde rum i Helsingfors i oktober 2024. Redan ett halvår senare arrangerades den andra i Riga, vilken ägnades modeller för hur kulturellt självbestämmande och lokal förankring utgör grunden för folkliga dans- och musikföreställningar. Teorin om "self-determination" utgår från tre fundamentala parametrar: autonomi, kompetens och släktskap/relaterbarhet. Konferensen var en del av projektet "Cultural and Creative Ecosystem of Latvia as a Resource of Resilience and Sustainability" som finansierades av det lettiska kulturministeriet genom det statliga forskningsprogrammet "Latvian Culture – a Resource for National Development". Förutom Jāzeps Vītols Lettiska Musikakademi, som ställde sina lokaler till förfogande, samarrangerades konferensen av lettiska kulturakademien, lettiska konstakademien, nationalbiblioteket och institutet för litteratur, folklore och konst vid Lettlands universitet.

Professor Ignazio Macchiarella från Cagliari universitet på Sardinien var inbjuden som keynote-talare. Han inledde konferensen med ett tankeväckande föredrag om identitet, sång och akustik baserat på sin forskning om sardinsk polyfon sång. Första kvällen bjöd på framträdanden av lettiska folkdansare och sångare samt en gediget uppdukad buffé bestående av lettisk traditionsmat såsom sill, sallader, bröd, och hembryggt öl som serverades i keramikkoppar. Kära återseenden varvades med att folk knöt nya kontakter.

Under fyra dagar presenterades 24 papers samt paneler med forskare företrädesvis från de nordisk-baltiska länderna. Denna gång skedde alla presentationer i samma rum vilket gjorde att alla deltagare fick möjlighet att ta del av allas forskning. Från Sverige deltog Karin L. Eriksson som konferensarrangör,

förutom att hon presenterade sitt paper "A Waltz in Many Guises: 1950s Manifestations of "Fiolen Min", där folk var tydligt imponerade av att en så pass fiol-ovänlig låt fått så stor spridning. Mats Nilsson presenterade bidraget "Presentational Folk Dance", i vilket han satte fingret på representation och uttryck på och utanför scenen. Detta ledde till många skratt när folk associerade till sina egna erfarenheter. Undertecknad presenterade ett paper, "Listeners as Currently Tacit Singers". Eftersom många av deltagarna var skolade i en ryskspråkig forskningstradition kunde de bidra med nya och värdefulla referenser till mitt fortsatta arbete.

I mångt och mycket var detta en annan samling forskare än de som deltog i Helsingfors ett halvår tidigare. Den lokala förankringen i form av praktiska inslag av musik- och dansutövare var tydligare denna gång. Dessutom utgjorde forskning av baltiska musikforskarkollegor, med såväl analytisk som folkloristisk inriktning, en betydligt större del av denna konferens.

Liksom under Helsingforskonferensen fanns det en särskild session för forskare i början av sin karriär. Återigen blev det tydligt hur nyttigt det är att forskare från små länder får samlas i dialog då det bryter ner tolkningsföreträden som kan finnas på hemmaplan. Det nordisk-baltiska nätverket fyller således en stor funktion! ■

Eighth International Conference on Analytical Approaches to World Musics

*Department of the Arts, University of Bologna, Italien
10–14 juni 2024*

[https://conferences.iftawm.org/conferences/aawm-
conference-2024-bologna/](https://conferences.iftawm.org/conferences/aawm-conference-2024-bologna/)

KRISTIN JONZON

<https://orcid.org/0000-0002-4652-0357>

Konferensen *Eighth International Conference on Analytical Approaches to World Musics* arrangerades av forskarnätverket Analytical Approaches to World Musics. Detta nätverk träffas vartannat år och var nu för första gången på italiensk mark med universitet i Bologna, vilket anses vara världens äldsta universitet, som värd. Den hölls på Institutionen för konstarterna

(Dipartimento delle arti) under några väldigt varma junidagar sommaren 2024. Som konferenstiteln antyder kom deltagarna från hela världen.

Programmet bestod av fem fullmatade dagar med skilda analytiska vinklar på musikteori kopplat till olika sorters traditionsmusik från hela världen. Omkring hundra forskare deltog på plats eller digitalt. Programmet var upplagt med fyra parallella sessioner, fördelade på fyra paper-presentationer vardera på för- och eftermiddagarna. Dessa 32 dagliga papers behandlade analytiska perspektiv på spridda teman inom till exempel etnografi, dans, arkeologi, pedagogik, tonalitet och rytmik. Konferensens språk var företrädesvis engelska men den forskning som deltagarna refererade till var publicerad på flera olika språk. Denna mångfald av referenser ledde till att långa diskussioner handlade om begreppsdefinitioner.

Varje kväll samlades hela konferensen i den största föreläsningssalen för en samlad panel med ungefär fem forskare per kväll, vilka presenterade egen forskning och samtalade kring teman som musiketnologins framtid samt notation och transkribering. Dessa paneler var även öppna för deltagare på distans och inspelen från mängden av forskare lättade upp de teoretiskt tunga diskussionerna. Under tecknad presenterade ett paper med flera sjungna inslag, "A Multi-modal Model for a Dynamic Music Theory", i en panel på temat klang.

Kvällarnas mer informella umgänge kring mat och musik blev också en välbehövlig balans till dagarnas mer traditionellt vetenskapliga fokus, eftersom mer etnografiska perspektiv på analys av traditionsmusik lyftes fram utanför konferenssalarna.

Till konferensens fördel kan framhållas att den samlade en stor mängd forskare på det musikanalytiska området, men de parallella sessionerna medförde samtidigt att deltagarna missade mycket av programmet. Trots god programläggning av presentationerna var det under själva konferensdagarna något snävt med tid till kollegiala diskussioner vid kaffebordet. Dessa fyller ofta en viktig roll, bland annat eftersom de inte följer samma formella koder som kan råda inne i konferensrummet och kan leda till andra slags meningsutbyten. Nätverkets nästa konferens blir i Durham, Storbritannien, i juli 2026. ■

Musikforskning idag 2025

*Musikhögskolan vid Örebro universitet
22–24 oktober 2025*

DAN LUNDBERG

Konferensen *Musikforskning idag* arrangeras årligen av Svenska samfundet för musikforskning. Ursprungligen var konferensen ett forum för enbart musikvetare men den har under årens lopp breddats och samlar idag forskare inom musikvetenskap, musiketnologi, musikpedagogik, konstnärlig forskning, musikterapi med mera. Denna bredd gör konferenserna mer relevanta och till viktiga akademiska mötesplatser för musikforskare med olika inriktning.

Årets övergripande tema var "Musik och politik", med fokus på musikens och musikforskningens roll i formandet av ett mer hållbart samhälle. Diskussionerna berörde musikens förhållande till krig, klimatförändringar, populism och kulturpolitik, samt hur musikalivet påverkas av förändrade statliga forsknings- och kulturpolitiska ramar.

Konferensens hade två inbjudna keynote-talare:

Professor David G. Hebert (Western Norway University of Applied Sciences, Bergen, Norge), som talade om "Music Diplomacy Amid Populism and Protectionism" och berörde musikens roll i kultur- och utrikespolitiska sammanhang.

Professor Melanie Schiller (Radboud University, Nijmegen, Nederländerna), som talade om musik och politisk populism under rubriken "The Politics of Heroic Averages: Populism and Music in Sweden".

I synnerhet Schillers anförande, som inledde konferensen, var tankeväckande. Hon har studerat hur Sverigedemokraterna använder populärmusik – särskilt genom partiledaren Jimmie Åkessons band Bedårande Barn – och samarbeten med artister som Peter Jezewski – för att framställa sig som "vanliga svenskar". Detta för att förändra bilden av Sverigedemokraterna som högerextremist.

Med utgångspunkt i teorier om populism och kulturstudier visade Schiller hur Sverigedemokraternas engagemang i populärkultur speglar en bredare kamp om de symboliska ramar och känslomässiga bindningar genom vilka kollektiv tillhörighet, samhälleliga normer och berättelser om svenskhet artikuleras och omförhandlas.

Sånger som Jezewskis "My Land" och evenemang som SD:s sommarfestival fungerar som verktyg för att sudda ut gränserna mellan mainstreamkultur och radikal ideologi. Därigenom bidrar SD både till att göra det radikala "vanligt" (mainstream) och att radikalisera mainstreamkulturen. Populärmusik blir en central arena inte bara för politiska budskap utan också för skapandet av kulturell hegemoni.

Konferensen genomfördes med tre parallella sessioner och cirka 70 talare. Föredragen tematiserades under rubriker som i olika grad kopplades till konferensens huvudtema om musik och politik. Några exempel är "Politics and Popular Music", "Folkmusik och folkets musik", "Music as Political Practice" och "Music Policy and Institutional Change". På det sistnämnda temat pratade Ann Werner, under rubriken "Politiskt motiverad förändring i musikens institutioner", om hur arbetet för att förhindra sexuella trakasserier och diskriminering bedrivs på svenska scenkonstinstitutioner – inte minst i kölvattnet på de diskussioner som förts sedan metoo. Under samma tema talade också Henrik Frisk från Kungl. Musikhögskolan i Stockholm om den konstnärliga forskningens bidrag till både kunskapsuppbyggnad och innovation inom musiklivet, där konstnärliga forskningsprojekt öppnar för möjligheter att pröva innovativa idéer som annars är svåra att finansiera. Avslutningsvis i denna session talade Åsa Bergman om mottagandet av kulturkanonutredningens förslag till musikalisk kanon. Ett rykande aktuellt ämne eftersom utredningen presenterades knappt två månader innan konferensen. Bergman fokuserade inte på själva musiken som valts ut, eller hur olika genrer och epoker är representerade, utan på de reaktioner som förslaget väckt hos musiklivets aktörer, forskare, kulturdebattörer och kulturpolitiker. Bergman utforskade i första hand den musikpolitiska diskussionen kring kulturell kanon och visade hur frågor om identitet, erkännande, och representation inom musiklivet inom denna typ av kontext blev föremål för samhälls- lig förhandling.

En intressant session under konferensen ägnades åt musikfilosofiska aspekter av musikforskning. Där presenterade bland annat Lena Johnson och Ulrik Volgsten en analys av instuderingen av Beethovens Sonat för piano och violin op. 30.2. Föredraget knöt an till Gadamers hermeneutik, där tolkningsarbetet ses som en meningsskapande dialogisk process snarare än en ensidig överföring av information. Genom att applicera detta resonemang på instuderingen av

musik kan man se musikerns arbete som en dialog med verket och sin egen förståelse – ett sätt att utforska och fördjupa verket och sin egen erfarenhet på flera nivåer: tekniskt, konstnärligt och känslomässigt. Föredraget var i sig dialogiskt uppbyggt där Johnson intog musikerns position och Volgsten stod för analytiska kommentarer.

Ett nytt inslag i konferensen *Musikforskning idag 2025* var ett tvärdisciplinärt seminarium för doktorander redan kvällen före konferensens officiella start, med ambitionen att stimulera dialog över ämnesgränser.

Det utmärkande för årets konferens var den stora disciplinära bredden som öppnade för olika former av musikforskning och att man lyckats locka både etablerade och nya forskare, med ett uttalat fokus på musik och politik. ■